

O galego para onde? O galego para que?

Ourense, 2009

galego

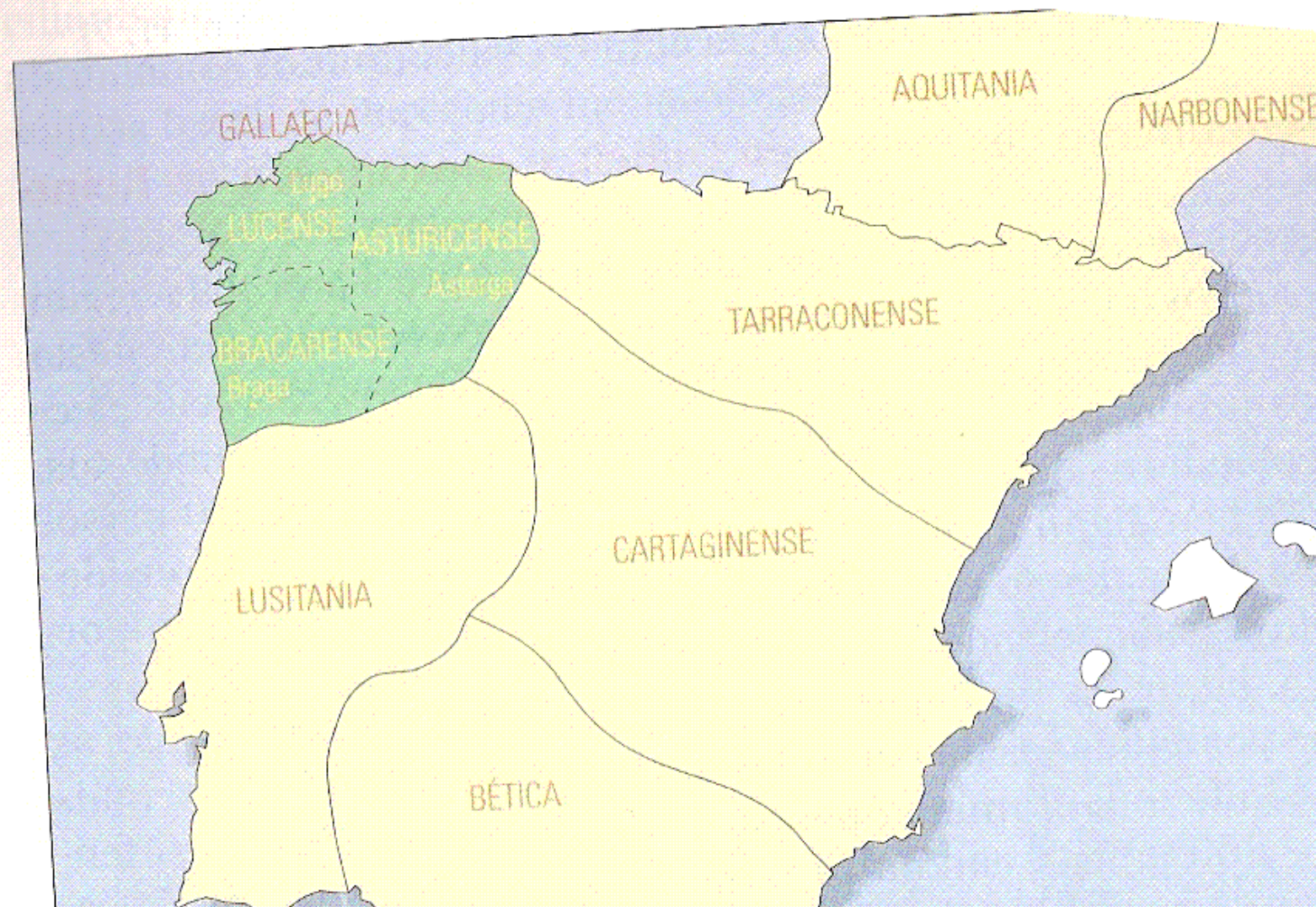
castelán

latín

celta

como un poder mayor

O reino suevo de Galiza

Galego-portugués

- 700 anos de normalidade vs 500 de conflito
- Proxección exterior da Galiza. Europeísmo. Peregrinacións a Compostela
- Crise do galego na Galiza vs esplendor en Portugal e expansión polo mundo
- Lusofonía vs galeguía

Portugal

Cape Verde

Guinea-Bissau

Equatorial Guinea

São Tomé and Príncipe

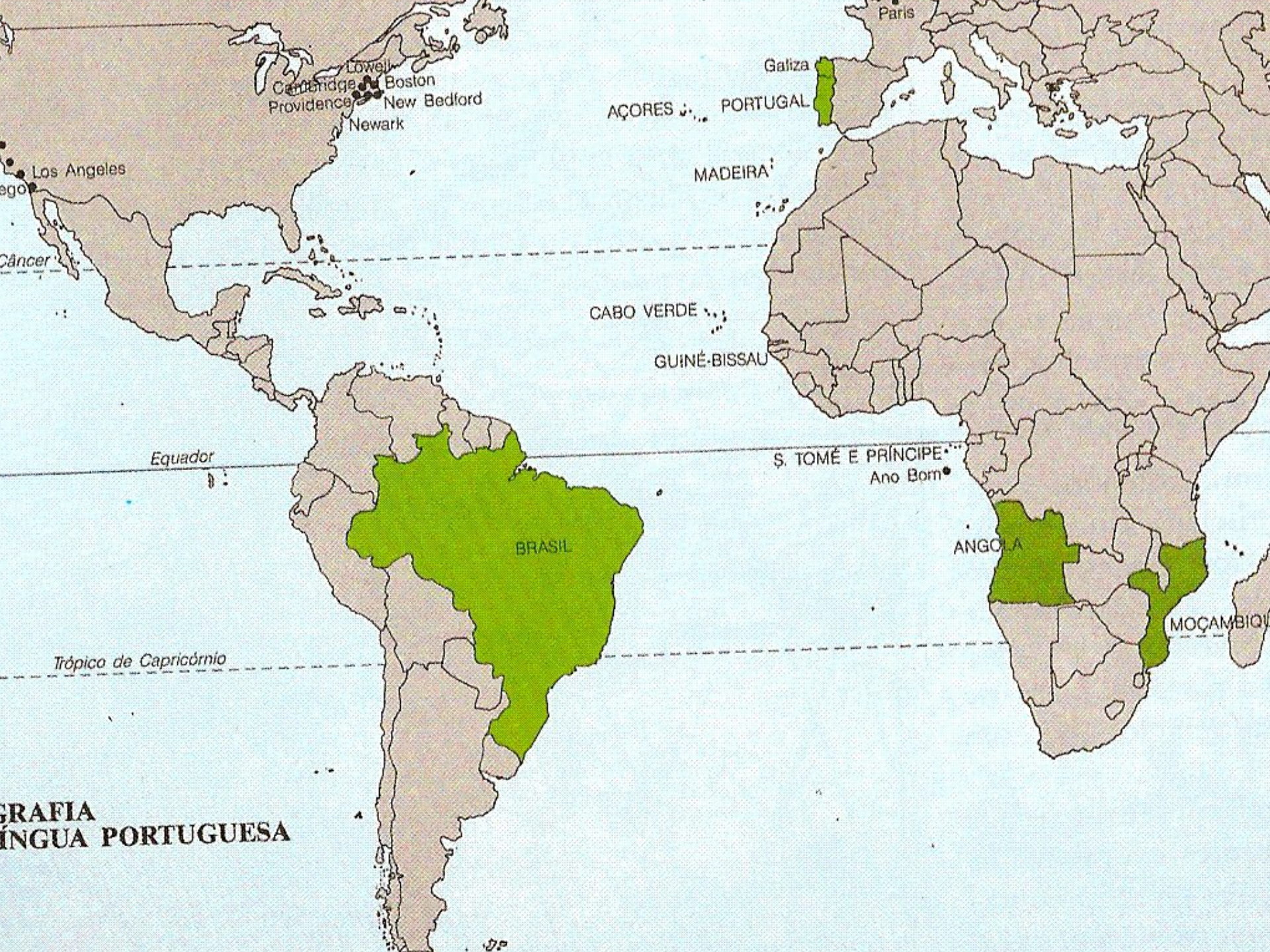
Angola

Mozambique

Brazil

Macau

East Timor

Lowell
Cambridge
Boston
Providence
New Bedford
Newark

Los Angeles
Cancun

Galiza
AÇORES
PORTUGAL

MADEIRA

CABO VERDE

GUINÉ-BISSAU

S. TOMÉ E PRÍNCIPE
Ano Bom

ANGOLA

MOÇAMBIQUE

Equador

Trópico de Capricórnio

GRAFIA
LÍNGUA PORTUGUESA

O galego na actualidade

- 2003: revisión das normas oficiais
- 2004: PXNLG por consenso
- 2005: mudanza de goberno na Xunta
- 2007: novo decreto do galego no ensino e reactivación da oposición
- Descenso alarmante no mundo urbano: *A lingua galega na cidade no século XX* (Rei-Doval)-arredor do 4% entre 16-25 anos ten o galego por lingua habitual
- *Falar galego: “no veo por qué”* (A. Iglesias) e *A impostura e a desorientación na normalización lingüística* (X.M. Sarille)

Mapa sociolingüístico 2004

- “Resulta patente o retroceso da transmisión primaria da lingua galega no período 1992-2004. O galego pasou de ser a opción maioritaria na lingua inicial (o 60.3% no MSG-92) a ocupar a posición minoritaria na lingua inicial (o 20.6% no MSG-04)”
- “Actualmente, só unha quinta parte da poboación galega con idades comprendidas entre os 15 e os 54 anos se declara monolingüe inicial en galego”
- “a adquisición inicial única ou preferente da lingua galega só é maioritaria entre os nados en localidades con menos de 10.000 habitantes e entre os residentes en localidades con menos de 5.000”

Algunhas reflexións

- Arredor de 1500 falaba galego o 100%
- De 1500 até 1900 perdeuse menos do 10% dos falantes
- De 1900 a 2000 perdeuse case o 40%
- No s. XIX abandonan o galego as clases altas, no XX as clases medias urbanas e a mocidade
- Será o s. XXI o do abandono das clases populares?
- Encrucillada: normalización ou substitución

Ecoloxía lingüística na Galiza

- A lingua galega é unha característica intrínseca da identidade étnica galega (Beswick),
- O galego reflicte unha visión do mundo propia e diferenciada.
- O idioma propio forma parte do ecosistema galego.
- Preservármolo contribúe á defensa da ecoloxía e da biodiversidade, deixármolo morrer é un contributo para a destrución destas.

O sesquilingüismo

- Lingua internacional: inglés, esperanto...
- Moreno Cabrera: sesquilingüismo como mellor saída para unha sociedade moderna cada vez máis interdependente.
- Sesquilingüismo (ou semibilingüismo) = plurilingüismo pasivo ou receptivo.
- Oponse a plurilingüismo activo, obxectivo pouco realista.
- Fomenta a convivencia de linguas nun plano de maior igualdade, face á oligoglosia ou o monolingüismo na lingua dominante.

Vantaxes do sesquilingüismo

- Permite que nunha sociedade plurilingüe se poidan usar realmente todas as linguas.
- Non habería falantes que tivesen de renunciar a falaren a súa lingua por medo a non seren entendidos.
- Evita en moitos casos a adopción dunha lingua imposta como exclusiva.
- Aforra tempo, recursos e frustación: inglés/romances
- Espec. recomendábel en ámbitos plurilingües como os da UE: italiano, portugués e francés en inglés?
- Pode contribuír a preservar as linguas minorizadas.

A educación sesquilingüista nos países nórdicos

“Mais un dinamarqués, un noruegués e un sueco poden entenderse entre eles falando cada un a súa propia lingua[...]. Os nosos programas de ensino teñen en conta esta situación e, por iso, desde hai case un século incúlcense aos estudantes das nosas escolas as bases da gramática das outras dúas linguas. Mais é necesario pormos en evidencia que se trata só de comprender estas linguas na súa forma escrita e oral e non de as falar nin de as escribir” (“Prefacio”, en Schmidely, Alvar e Hernández: *De una a cuatro lenguas. Intercomprensión románica: del español al portugués, al italiano y al francés*, 2001).

Sesquilingüismo na Europa do futuro

“Unha Europa de políglotas non é unha Europa de persoas que falan con facilidade moitas linguas, senón, no mellor dos casos, de persoas que poden encontrarse falando cada unha a súa propia lingua e entendendo a do outro, que non sabería falar de maneira fluída, mais que ao entendela, aínda que fose con dificultade, entendería o ‘xenio’, o universo cultural que cada un expresa cando fala a lingua dos seus devanceiros e da súa propia tradición” (U. Eco, 1994, *La Búsqueda de la Lengua Perfecta en la Cultura Europea*. Barcelona: Crítica).

Sesquilingüismo e reintegracionismo

- No ámbito estatal o sesquilingüismo permitiría usar o galego en todos os casos.
- No ámbito galego podían eliminarse moitos problemas de convivencia lingüística.
- Con pouco esforzo as persoas galegas serían competentes en (galego)portugués. Nas aulas de galego estudaríanse as variantes portuguesa, brasileira e africana.
- Estudo do portugués en todos os centros educativos.
- O reintegracionismo sería así máis viábel.
Antieconómico desaproveitamento da vantaxe.

Final

- O porvir do galego está ligado ao futuro político da Galiza.
- A identidade e a utilidade son valores básicos para o futuro do galego: o reintegracionismo reforza a segunda e o isolacionismo á primeira; como preservarmos ambas?
- Valoración da gheada e de 'bueno'.
- Valor do idioma, tamén económico: “Jack sería un cabaleiro se soubese falar francés” (proverbio inglés da Idade Media).
- Perspectivas de futuro: normalización e procura dun modelo de lingua cada vez máis auténtico.